

# LIKE MULIGHETER FOR ALLE I EN GRØNNERE KOMMUNE FOR MENNESKER OG MILJØ



KOMMUNEVALGPROGRAM 2019-2023 MILJØPARTIET DE GRØNNE  
RAKKESTAD

## INNHOLDSFORTEGNELSE

<b>INNHOLDSFORTEGNELSE</b> .....	<b>2</b>
<b>DE GRØNNE I RAKKESTAD</b> .....	<b>3</b>
<b>KOLLEKTIV, TRANSPORT OG SYKLISTER</b> .....	<b>3</b>
<b>JORDBRUK, SKOGBRUK, AVFALLSHÅNDTERING OG GRØNTOMRÅDER</b> .....	<b>4</b>
<b>DYREVELFERD</b> .....	<b>6</b>
<b>NÆRINGS LIV OG GRØNT ENTREPRENØRSKAP</b> .....	<b>6</b>
<b>OPPVEKST OG SKOLE</b> .....	<b>7</b>
<b>DELING OG GJENBRUK</b> .....	<b>8</b>
<b>HELSE, OMSORG OG LIVSKVALITET</b> .....	<b>8</b>
<b>KULTUR, IDRETT OG FRILUFTSLIV</b> .....	<b>10</b>

# DE GRØNNE I RAKKESTAD

Miljøpartiet De Grønne sitt mål er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. Der betyr at velferd og livskvalitet må utvikles innenfor økosystemenes tålegrenser og med hensyn til mennesker, natur og fremtidige generasjoner.

De grønne vil ha levende lokalsamfunn der færre er ensomme og vi lett kan være i aktivitet med venner og familie. Barn og unge skal leke trygt ute og gå eller sykle til skolen i frisk luft. Ungdommen skal slippe prestasjons- og kjøpepress. Vi skal fortsatt kunne gå tur i mangfoldig natur – i skog og ved hav og vann. Dyra i havet skal ikke kveles av plast. Vi vil at Rakkestad skal være en aktiv del av et Norge som kjemper mot klimaendringer. Det skal være enklest og billigst å velge miljøvennlig, uansett hvor du bor – i sentrum, naturnært eller i tettsteder rundt om i kommunen.

Kommunen har ansvaret for viktige deler av vårt nærmiljø, som barnehager, grunnskole, eldreomsorg, lokalt kulturliv, boligpolitikk og arealforvaltning. Kommunen skal også legge til rette for et bærekraftig og fremtidsrettet arbeids- og næringsliv.

De Grønne ønsker en utvikling som er i tråd med FNs 17 bærekraftsmål. Da må vi redusere fattigdom, legge til rette for trygg oppvekst, jobbe for økt biologisk mangfold og redusere Rakkestad samfunnets totale klimagassutslipp.

## MILJØPARTIET DE GRØNNES VERDIER

Gjennom vår politikk vil De Grønne verne om verdiene livskvalitet, nyskaping og fellesskap. Vi viser politisk mot og gjennomfører uredde politikken vi har gått til valg på - ved å være ærlige og tydelige vil vi beholde troverdighet blant våre velgere.

## I RAKKESTAD VIL VI SKAPE OG ARBEIDE FOR:

- AT KLIMA- OG MILJØHENSYN SKAL VÆRE EN DEL AV ALLE POLITIKKOMRÅDER
- EN HELHETLIG HELSEPOLITIKK SOM LEGGER VEKT PÅ FOLKEHELSE OG FOREBYGGING
- EN SKOLE MED ROM FOR ALLE, DER ALLE KAN TRIVES OG UTVIKLE SEG OG HVOR PRAKTISKE OG ESTETISKE FAG FÅR STØRRE STATUS
- AT ALLE BARN OG UNGE HAR TRYGG GANG- OG SYKKELVEI TIL SKOLE
- ET MANGFOLDIG OG INKLUDERENDE KULTUR- OG ARBEIDSLIV
- ET RAKKESTAD MED MANGE GRØNNE LUNGER, LEVENDE LANDBRUK OG STORT BIOLOGISK MANGFOLD

# KOLLEKTIV, TRANSPORT OG SYKLISTER

De Grønne vil ha et bedre sentrumsmiljø med redusert gjennomgående tungtrafikk, og gode grøntområder og godt bomiljø. Vi ønsker å legge bedre til rette for fotgjengere, rullestolbrukere og syklistene i Rakkestad.

Veitrafikken er en av de viktigste kildene til klimagassutslipp. All vekst i persontrafikken skal skje med kollektivtransport, sykling og gåing. Dette stiller strenge krav til politikken. Den beste mobilitetsstrategien er å redusere transportbehovet gjennom god arealplanlegging. Samferdselspolitikken må bygge opp under å gjøre transporthverdagen enklest mulig for folk

flest. Kommunen trenger et moderne og utslippsfritt transportsystem med fokus på sikkerhet og godt vedlikehold. For mange er det enklest og raskest å gå eller sykle, mens andre er avhengige av biltransport. Da må det bli lettere å velge elbil. Vi må da øke antallet ladestasjoner i kommunen og legge til rette for at private aktører investerer i ladeinfrastruktur. Vi ønsker en offensiv satsing for å fremme bildeling og samkjøring.

## VI VIL:

- Jobbe for at det blir gågate i Rakkestad hver lørdag
- Bygge trygge sammenhengende gang- og sykkelforbindelser på tvers av hele kommunen
- Sørge for at gang- og sykkelveinettet vedlikeholdes, brøytes, feies og gjøres mest mulig attraktivt for bruk året rundt
- Prioritere å vedlikeholde veiene vi allerede har før det bygges nye og ta igjen vedlikeholdsetterslepet.
- Styrke RV 22 som hovedtrafikk åre gjennom Indre Østfold, samt arbeide for en alternativ vei til industrifeltet
- At tilbudet av kollektivtransport økes med flere avganger for buss og tog
- Arbeide for togruter på hele Østre Linje med forbindelse helt til Fredrikstad
- Ha lave priser i kollektivtrafikken, samt økende satsing på sykkel og gange
- Lage en sammenhengende ladeinfrastruktur for el-busser i hele kommunen
- Være pådrivere for å oppfylle krav om universell utforming

## JORDBRUK, SKOGBRUK, AVFALLSHÅNDTERING OG GRØNTOMRÅDER

Landbruket spiller en viktig rolle i det grønne skiftet. Rakkestad skal være en pioner for bærekraftig landbruk der god dyrevelferd, høy kvalitet og miljøvennlig ressursbruk prioriteres, og hvor vi bruker kommunens unike arealsammensetning som en mulighet til å fremme både ruralt og urbant landbruk. For å bidra til et grønnere jordbruk bør kommunen gå foran og støtte lokale produsenter.

Vi vil vi beskytte matjorda i kommunen mot nedbygging og legge til rette for beiteområder og kulturlandskap.

Det milde klimaet, de dype skogene og den fruktbare jorda bidrar til et mangfoldig dyre- og planteliv. Vi vil verne det vi har og hindre at mer går tapt, samtidig som vi restaurerer og gjenetablerer viktige naturtyper. De Grønne skal være dyrenes beskytter og sikre at alle skapninger har det bra. Vi vil ha en bærekraftig skogforvaltning.

De Grønne i Rakkestad vil fortsette kampen for restaureringen av tapt natur. Vi vil bruke urbane arealer for å legge bedre til rette for pollinerende insekter, og utvikle beplantningsplaner for å øke antallet nyttevekster som frukttrær og bærbusker og bie- og humlevennlige planter.

## VI VIL:

- Stanse planene om vindmølleparken i Rakkestadjella, og arbeide mot all utbygging av vindparker i Rakkestad kommune.
- Motivere privatpersoner, bønder og grunneiere til å ta vare på biologisk mangfold og til å ha insektvennlige planter på privat grunn
- Legge til rette for naturaktiviteter for publikum i vernede områder for å lære mer om vern og det som vernes
- Ta vare på områder som har preg av gammelskog og fremme utvikling av urskog
- Etablere gode møtepunkter mellom skogbruk, landbruk og kommune
- Styrke jordvernet i kommunens arealplaner og landbruksplaner, samt utarbeide en helhetlig forvaltnings plan for «Fjella» i samarbeid med nabokommunene
- Opprette et klima- og miljøkontor i kommunen og få tilbake en miljøkonsulent
- Fremme økologisk landbruk
- Ha nulltoleranse for nedlegging av matjord.
- Tilrettelegge for kortreist mat og lokale matvarer.
- Tilrettelegge for etablering av parselhager.
- Skifte ut en del av kommunens prydbepantning med matproduserende og insektvennlige vekster.
- Øke andelen av økologisk og plantebasert mat i kommunale kantiner og utsalgsplasser, skoler, barnehager og velferdsinstitusjoner.
- Arbeide for å bevare enger og veikanter med villblomster og vekster. Fokusere på fremmede planter og vekster som er med på å utrydde norske arter.
- Forby kantslått til etter blomstringstiden
- Påvirke kommunale virksomheter til å kjøpe inn mer lokal mat
- Kjøpe tjenester fra bønder som vil gi tilbud innen omsorg, rehabilitering og undervisning
- Øke selvforsyningsgraden
- Stimulere til at det arrangeres flere fagdager om jord
- Tilrettelegge for mer produksjon av kompostjord og mindre av torvjord
- Redusere bruk av plantevernmidler i samarbeid med landbruket
- Kreve ikke-kjemisk bekjemping av "ugress" i kommunal regi
- Støtte opp om hydroponisk og aquaponisk dyrking  
Igangsette innsamling av matavfall for biogass produksjon.
- Opprette flere miljøstasjoner
- Jobbe for gratis avfallshåndtering ved Koplå miljøstasjon
- Jobbe for å bevare grønne lunger i sentrum. Bedre tiltak mot utslipp fra skogbunn ved hogst
- Vi ønsker å bevare god vannkvalitet ved innsjøer og tjern, og verne frodige naturlandskap

## DYREVELFERD

Hensynet til dyrenes interesser blir nesten alltid glemt og nedprioritert. De Grønne er dyrenes stemme. Vi vil bevare og reparere leveområdene for ville dyr, og ha en dyrevelferdspolitik der husdyr og kjæledyr behandles på en respektfull måte.

Det biologiske mangfoldet globalt er mer enn halvert siden 1970. Hovedårsak er ødeleggelse av areal, spredning av miljøgifter og klimaendringer. De grønne vil snu denne trenden.

### VI VIL:

- Gi støtte til kastrering og sterilisering av katter
- Stimulere til ID-merking av husdyr
- Oppfordre til lavterskel ved å melde fra om mistanke ved dyremishandling
- At kommunen skal arbeide offensivt og systematisk for å bevare og øke det biologiske mangfoldet
- Sette dyrevelferdmessige hensyn som forpliktelse i kommunale innkjøpsprosesser
- Støtte bønder som satser på dyrevelferd utover minimumskravene
- Forby utleie av kommunal grunn til sirkus med ville eller eksotiske dyr
- Si nei til all jakt på fredede rovdyr i Rakkestad kommune
- Etablere flere viltpassasjer, for å binde sammen leveområdene til dyrene

## NÆRINGS LIV OG GRØNT ENTREPRENØRSKAP

Vi vil styrke næringsveiene som gir gode arbeidsplasser og bidrar til det grønne skiftet. Vi vil satse på innovasjon og nye ideer og jobbe for mindre forbruk og mer deling.

Vi vil løfte næringsveier, produkter og tjenester som bidrar til det grønne skiftet og øker livskvaliteten uten å skade økosystemet. Det er viktig å skape flere arbeidsplasser lokalt. Et hovedprinsipp er å styrke næringslivet i sentrumsområdene og gjøre det attraktivt å drive butikk der folk oppholder seg.

### VI VIL:

- Tilrettelegge for mer aktivitet i sentrum og utvikle handelsaktivitet i sentrum
- Støtte opp om etablering av grønne bedrifter og grønt entreprenørskap.
- Tilby opprydding og forskjønning av kommunen som arbeidspraksis for arbeidssøkere via NAV
- Tilrettelegge for at arbeidsledige i større grad kan få arbeidspraksis i kommunens virksomheter.
- Støtte frivillighetsarbeid og styrke frivillighetssentralen.
- Si nei til søndagsåpne butikker.

- Ha energiøkonomisk tenkning i forbindelse med både restaurering av bygg og ved nybygging
- Jobbe for at virksomheter i næringslivet i Rakkestad skal bli fossilfri eller avfallsbasert innen 2050.
- Støtte opp om lokale produsenter og lokalt næringsliv

## OPPVEKST OG SKOLE

De Grønne vil ha et levende lokalsamfunn der det er godt å vokse opp. Barnehagen skal være med på å legge grunnlaget for språk, deltakelse og livslang læring. Skolen skal gi alle muligheten til å delta i et inkluderende fellesskap med livsmestring, læringsglede, vekt på estetiske og praktiske fag, kritisk tenkning og evne til kreativ problemløsning. De Grønne ønsker at skolen skal være en engasjerende læringsarena for elevene og en attraktiv arbeidsplass for kompetente lærere. Det er avgjørende med høy voksentetthet og tverrfaglig kompetanse inn i grunnskolen. De Grønne ønsker fokus på psykisk velvære og enda mer fysisk aktivitet i skolen. Fri mat og frukt til elever og gjeninnføre skolehage ordningen.

De Grønne ønsker at forebyggende arbeid innen mobbing, rus og vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep blir en del av opplæringen til barn, ungdom og foreldre. De Grønne vil løfte fagpersoners kunnskap på dette området i hele kommunens virksomhet for at ansatte skal bli i stand til å forebygge og avdekke slike problemer. Vi vil arbeide for et godt ettervern for disse gruppene.

### VI VIL:

- Sikre at barnehager har tilgang til varierte utearealer som bidrar til fri lek, natur- og kulturopplevelser
- Sikre lokalmiljøer der det er trygt å gå og sykle til barnehage, skole, fritidsaktiviteter og grøntområder
- Arbeide for at alle barnehager får egen tilgang til parseller i nærområder
- Styrke overgangsordningene mellom barnehage og skole
- Styrke informasjonsarbeidet om psykisk helse i skolene
- Ta større ansvar for lærlinger i kommunale bedrifter
- Stille krav om lærlinger som kriterier for å delta i kommunens anbudsrunder
- Sikre at det er sosialfaglige medarbeidere og spesialpedagoger på alle barneskoler
- Bidra til etterutdanning innen relasjonskompetanse og sosialpedagogisk kompetanse
- Arbeide for at alle barnehager og skoler i Rakkestad skal få "Grønt Flagg" – sertifisering
- Gi praktiske emner og utflukter i naturen en større plass i hele grunnskolen
- Arbeide for at alle grunnskoler får egen skolehage eller tilgang til parseller i nærområder, og integrere dyrking av mat i opplæringen
- Ikke øke timetallet per dag i skolen
- Ivareta barn og unges fritidstilbud i Rakkestad. Det skal være tilbud også for barn og unge med nedsatt funksjonsevne.
- Sikre gratis skolemat, frukt og grønt, basert på kortreiste, økologiske råvarer

- Styrke rådgivnings- og helsetjenesten i skolen, samt styrke det tverrfaglige samarbeidet mellom skolene og de andre tjenestene i kommunen
- Styrke samarbeid mellom PP-tjenesten, skolen og barnehagene
- Sikre prisreduksjon på SFO for barn fra lavinntektsfamilier
- Sikre at skolehelsetjenesten har tilstedeværelse minst tre dager i uka på alle skoler
- Øke bruken av andre skolearenaer, gjennom å utvide samarbeid mellom bondegårder, sykehjem og andre arenaer
- Jobbe for at barnehagene deltar i grønne prosjekter
- Øke bruken av nærmiljøet og kommunens kulturelle aktiviteter i skolehverdagen
- Livsmestring og bærekraftig utvikling skal være sentrale temaer i undervisningen
- Arrangere grønne uker for barn og unge, der vi kan diskutere grønne løsninger og bærekraftige mål for kommunen vår.

## DELING OG GJENBRUK

Mye av det som erstattes eller kastes i dag har potensiale for å brukes lengre og om igjen. Derfor ønsker vi å stimulere til byttinger, deleordninger og utstyrssentraler i lokalmiljøene.

### VI VIL:

- Sikrer at utstyr kommunen skal kvitte seg med kommer andre til gode gjennom gjenbruk
- Støtte nyetablerte bedrifter som har fokus på gjenbruk og vedlikehold
- Etablere en delestasjon i kommunen
- Innføre gratis leie av kommunale lokaler til ikke-kommersielle bytte- og bruktmarkeder og reparasjonsverksteder for sykler, klær og redskaper

## HELSE, OMSORG OG LIVSKVALITET

Kosthold, fysisk aktivitet, søvn, trivsel og kultur er av avgjørende betydning for god folkehelse.

Psykisk uhelse er en stor samfunnsutfordring. Derfor ønsker vi et løft for mental helse i Rakkestad. Det er besparende for både mennesker og økonomi å løse problemene før de oppstår.

Grunnlaget for god psykisk helse legges med bygging av gode relasjoner, godt kosthold, fysisk aktivitet og god søvnhygiene. Vi vil hjelpe barn og unge helt fra starten av livet til å bli trygge og selvstendige mennesker.

Innenfor eldreomsorgen vil De Grønne prioritere å utvikle hjemmebaserte tjenester. Samtidig ønsker vi høy kvalitet i omsorgsboligene, med helseteknologi for å trygge og hjelpe beboerne. Derfor vil vi intensivere utrulling av velferdsteknologi. Vårt mål er at Rakkestads



innbyggere skal ha en verdig alderdom. Når arbeidslivet tar slutt og de fysiske anstrengelsene gradvis blir begrenset så blir kunstnerisk, åndelig og mental stimuli stadig viktigere.

## VI VIL:

- Redusere ventetiden for mennesker med behov for psykisk helsehjelp
- Tilby selvmordsforebyggende kurs til alle som jobber med barn og ungdom i kommunen
- Styrke avlastningstilbud for foreldre med spesielle behov
- Innføre et fast vegetarisk og vegansk tilbud i alle kommunale institusjoner og kantiner
- Øke andelen av norsk og økologisk mat og drikke i kommunale institusjoner og kantiner
- Tilby minst fire næringsrike måltider daglig til pasienter og beboere som er underlagt kommunal omsorg
- Styrke den ernæringsfaglige kompetansen i barnehager, sykehjem og andre institusjoner
- Styrke hjemmetjenesten for at eldre skal kunne bo hjemme så lenge som mulig
- Legge til rette for at de eldre skal ha et godt aktivitetstilbud, etter egne interesser for økt livskvalitet og en meningsfull hverdag
- Styrke forebyggingsarbeidet for barn og ungdom ift rus
- Sikre nok fysioterapeuter til kommunens helsetjenester
- Gjeninnføre kommunal støtte til ferie for mennesker med utviklingshemming som er avhengig av ledsager
- Bevare og styrke frivillighetssentralen
- Vi vil sikre at frivilligheten har tilgang til tilfredsstillende lokaler
- Utvide tilbudet til Helsestasjon for ungdom
- Bevare og styrke jordmortjenesten ved familiesenteret
- At alle førstegangsfødende får tilbud om jordmor hjem etter fødsel
- Sikre at eldre i alle kommunedeler har et aktivitetstilbud
- Legger til rette for frisk luft ute og bruk av nærnatur
- At sykehjem og institusjoner skal samarbeide med barnehager og skoler i nærmiljøet. Særlig med videregående elever som har utdanningsvalg innen helse og omsorg
- Sikre at alle institusjoner har tilbud som legger til rette for sang, musikk, kultur og kontakt med dyr
- Arbeide for at alle eldre i omsorgs- og sykehjem skaper gode og hyggelige rammer rundt måltider
- Utvikle fagteam for lindrende omsorg for alvorlig syke og døende i eget hjem

# KULTUR, IDRETT OG FRILUFTSLIV

De Grønne vil være pådrivere for at Rakkestad fremdeles skal ha et rikt og variert kultur- og idrettstilbud, og at Rakkestad skal være et attraktivt sted å bo og virke for kunstnere og kulturarbeidere. Barn og unge trenger en mulighet til å vokse opp som skapende, lekende og aktive fremtidsborgere.

Våre viktigste prinsipper for idrettspolitikk er å inkludere flest mulig, hindre frafall, sikre bredde og styrke mangfoldet i aktivitetstilbudet. Kultur, idrett og friluftsliv er folkehelse.

## VI VIL:

- At barn i lavinntektsfamilier skal sikres muligheten for deltagelse og det skal legges bedre til rette for barn med funksjonsnedsettelse
- Videreutvikle Rakkestad kommune sine kulturinstitusjoner
- Etablere og vedlikeholde nye områder for uorganiserte aktiviteter
- Bedre tilgjengeligheten til kommunale anlegg
- Stille krav om en miljøvennlig profil for tildeling av kommunens midler
- Forby gummigranulat på alle fremtidige kunstgressbaner og sikre oppsamling på eksisterende anlegg
- Registrere stengsler til hinder for adkomst til grøntområder og skog
- Bevare stinettet og unngå ødeleggelse av etablerte stier ved flatehogst